

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Västra Götalands län

September 2017

Ett samarbete mellan:

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Västra Götalands län	4
Det ekonomiska läget och näringslivsstrukturen	5
<i>Näringslivsstrukturen Västra Götaland län</i>	5
Småföretagsbarometern – Västra Götalands län.....	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	10
<i>Orderingång</i>	11
<i>Tackat nej till order</i>	11
<i>Omsättning</i>	13
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	13
<i>Företagens prisförväntningar</i>	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
<i>Konjunkturrisiker</i>	17
<i>Politiska risker</i>	17
Västra Götalands fyra regioner	19
<i>Västra Götalands fyra regioner – konjunkturindikatorn</i>	19
<i>Västra Götalands fyra regioner – sysselsättning</i>	20
<i>Västra Götalands fyra regioner – orderingång</i>	21
<i>Västra Götalands fyra regioner – omsättning</i>	22
<i>Västra Götalands fyra regioner – lönsamhet</i>	22
Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet	23

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Västra Götalands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Västra Götaland har utvecklats positiv sedan 2013 års mätning. Länet har en starkare konjunktur än riket i stort. Konjunkturindikatorn för länet landar i årets mätning på 84, något under 2016 års mätning då indikatorn var 91 men över rikets netttotal på 74. Företagen i länet tror på en stark utveckling de kommande 12 månaderna och har ett förväntat netttotal på 114.
- **Sysselsättningstillväxten** har fortsatt att öka i Västra Götaland sedan mätningen 2014. I länet uppger i årets rapport var fjärde företag (23 procent) att de har ökat antalet anställda medan 10 procent säger att de har minskat sin personalstyrka. Nettotalet landar på 13, vilket är en minskning från 2016 års netttotal på 17, men starkare än riket som helhet (10). Sysselsättningstillväxten förväntas dock att öka under de kommande 12 månaderna, trots att det är svårt att få tag på lämplig arbetskraft.
- **Tillväxttakten för orderingången** i länets småföretag har ökat marginellt. Nettotalet landar i år på 38, upp från 36 i förra årets mätning, vilket är något starkare netttotal än rikets 32. Sammantaget är det 50 procent av småföretagen som uppger en ökande orderingång, medan 12 procent anger en vikande.
- **Omsättningstillväxten** i Västra Götalands län har fortsatt att öka sedan mätningen 2014. Totalt uppger 49 procent av företagen en ökad omsättning, ett resultat som förväntas öka under det kommande året, då 57 procent tror på en ökning.
- **Tillväxten av lönsamhet** i Västra Götalands län har förstärkts och är fortsatt god. Tillväxttakten har ökat stabilt sedan 2013 och nettotalet för i år ligger på 33. Det är en ökning från förra årets 28, medan riket ligger kvar på samma nivå (24). Totalt uppger 44 procent av småföretagen i Västra Götaland att de har ökat sin lönsamhet. Utvecklingen framöver ser ljus ut då majoriteten av företagen förväntar sig en fortsatt positiv utveckling.
- Företagen i Västra Götalands län upplever goda möjligheter att växa framöver, vilket är i linje med riksgenomsnittet. 70 procent av företagen i länet anser att de har **goda utsikter att expandera** på sikt.
- **Svårighet att finna lämplig arbetskraft** upplevs det absolut största hindret för Västra Götalands småföretag. Mer än vart fjärde företag (27 procent) uppger det som det största hindret.
- **Den största politiska risken** är potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter vilket anges av 32 procent av Västra Götalands alla företag. 28 procent av företagen ser även ökade skattekostnader som en risk, en ökning från förra årets 22 procent.

Det ekonomiska läget och näringslivsstrukturen

Den svenska tillväxten mätt som bruttonationalprodukten, BNP, växte med 3,2 procent under 2016. Konjunkturläget i Sverige har fortsatt att förbättras och ekonomin har haft en bra utveckling med stigande sysselsättning och stark BNP-tillväxt som följd. BNP-tillväxten föll dock tillbaka något under 2016 jämfört med 2015 då BNP-tillväxten var 4,1 procent. Detta var också i linje med 2016 års Småföretagsbarometer som visade på en fortsatt god tillväxt, men med förväntningar om något lägre tillväxt under 2016.

Den goda konjunkturutvecklingen drivs i stor utsträckning av export och investeringar, medan offentlig konsumtion växer i lägre takt. De svenska hushållen och den inhemska konsumtionen driver också en stor del av tillväxten. Arbetslösheten har minskat, men samtidigt består tudelningen på arbetsmarknaden, inte minst mellan inrikes och utrikes födda.¹ Det tycks som att den svenska arbetsmarknadsmodellen är problematisk när det handlar om att skapa nya vägar in på arbetsmarknaden.² Fortsatt kompetensbrist och svårigheter för växande företag att rekrytera och anställa är därför även fortsättningsvis ett tillväxthinder för småföretagen.

Det är de små och medelstora företagen som utgör ryggraden, tillväxten och stabiliteten i ekonomin. Under de senaste decennierna har de små företagen haft den viktigaste rollen i jobbskapandet, hela 4 av 5 jobb skapas i företag med färre än 50 anställda.

Omvärldskonjunkturen har fortsatt att stärkas samtidigt som det råder ökad optimism i världsekonomin. En starkare omvärldskonjunktur med stigande investeringar gynnar också de svenska småföretagen genom att svensk export ökar. Efterfrågan i Europa förväntas fortsätta att förbättras men i vilken utsträckning beror bland annat på utvecklingen i omvärlden liksom på konsekvenserna av Storbritanniens framtida EU-utträde, Brexit.

I Sverige är förtroendet för den offentliga ekonomin starkt, liksom företagens förväntningar på utvecklingen framöver. Samtidigt finns det flera osäkerhetsfaktorer både i omvärlden och på hemmaplan. Sveriges småföretagare behöver tydlighet och förutsägbarhet. Snabba politiska svängningar med förändrade regelverk och skatter som resultat är inget som gynnar företagande på sikt, tvärt om så minskar viljan att göra investeringar och att anställa eller på annat sätt växa med företaget.

Näringslivsstrukturen Västra Götaland län

Västra Götaland har ett brett och livskraftigt näringsliv och näringslivsstrukturen överensstämmer ganska väl med den i riket. Det finns en stark tradition av tillverkningsindustri i regionen med kunskapsintensiva företag inom branscher såsom fordon, life science, IT, kultur- och upplevelseindustrin samt maritima näringar. Fordonsbranschen och till den relaterade verksamheter har också stått för en relativt stor del av exporttillväxten under senare år. De branscher som har en stark tillväxt i regionen är Fastigheter, Bygg, Industri (inklusive underleverantörer), Teknikkonsulter, Hotell och

---

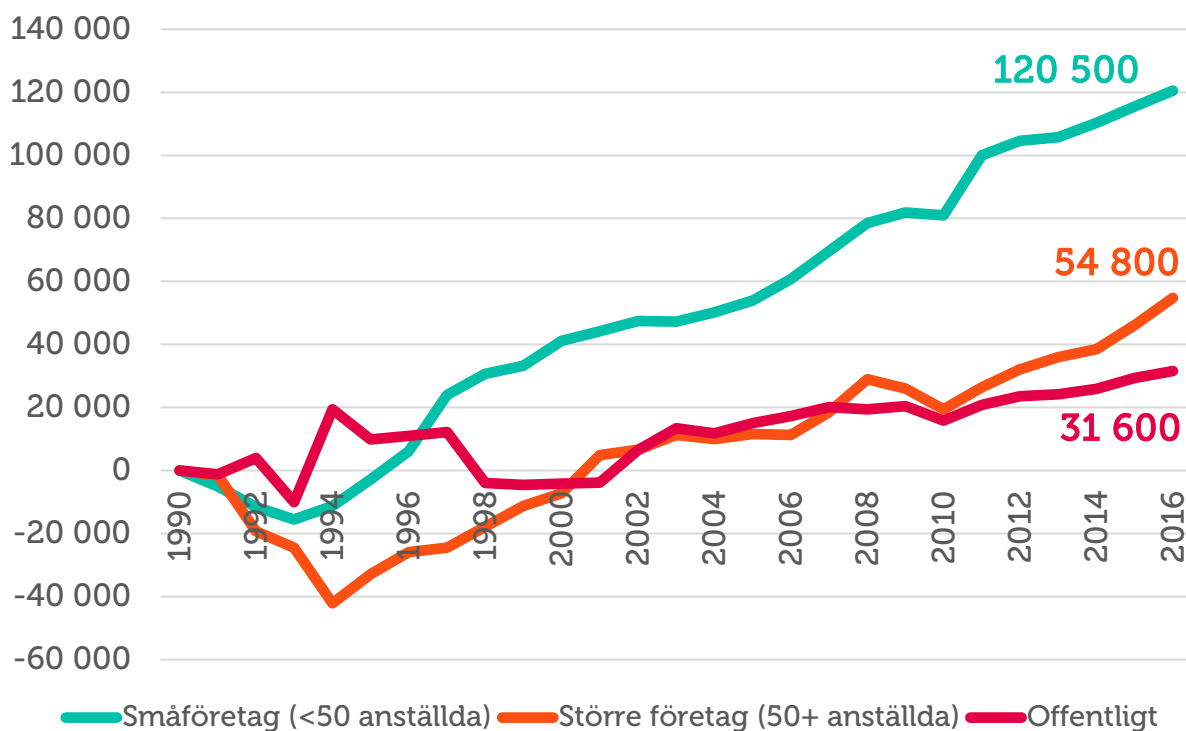
¹ SCB, AKU juli 2016

² Sverige har lägst andel låglönejobb i EU och den största skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda enligt OECD. Se bl.a. OECD 2010.

Restaurang, Dagligvaruhandeln, Lantbruk och Fiskevärdnad. Detaljhandeln, inom kläder, skor och sportartiklar, har större bekymmer.

Figur 1 visar tillväxten av jobb inom tre olika sektorer – småföretag, större företag och offentlig sektor. Det är tydligt att det är de mindre, växande, företagen som står för sysselsättningstillväxten i länet. Västra Götaland utmärker sig i relation till riket, då antalet jobb i den offentliga sektorn ökat istället för minskat.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Västra Götaland län sedan 1990 (källa: SCB)³

³ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Västra Götalands län

Konjunkturindikatorn

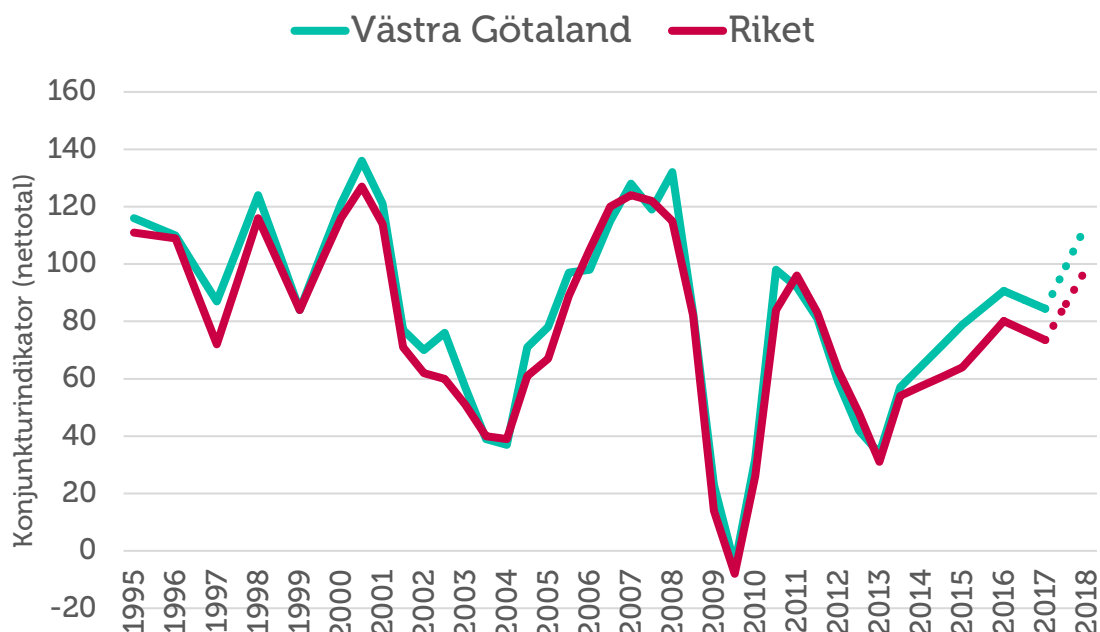
Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Genom att addera netttotalen för utvecklingen av de tre faktorerna sysselsättning, orderingång och omsättning för länets småföretag beräknas länets konjunkturindikator. I 2017 års mätning är konjunkturindikatorn för länet 84, vilket är en nedgång från förra årets mätning (91). Västra Götaland är trots nedgången det sjunde starkaste länet i riket avseende konjunkturindikatorn. Konjunkturen för småföretagen i Västra Götalands län försämrades dramatiskt 2009. Från att första delen av år 2008 ha nått ett värde på 132, bottnade index hösten 2009 med ett negativt netttotal. Efter en återhämtning under 2010 fick länet ännu en dipp våren 2013, i likhet med resten av riket. Sedan dess har konjunkturen förbättrats avsevärt i länet och förväntningarna för kommande år är optimistiska. Trots det senaste årets avmattning förväntas indikatorn stiga till 114 de kommande 12 månaderna, vilket är den högsta nivån sedan före finanskrisen.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2017

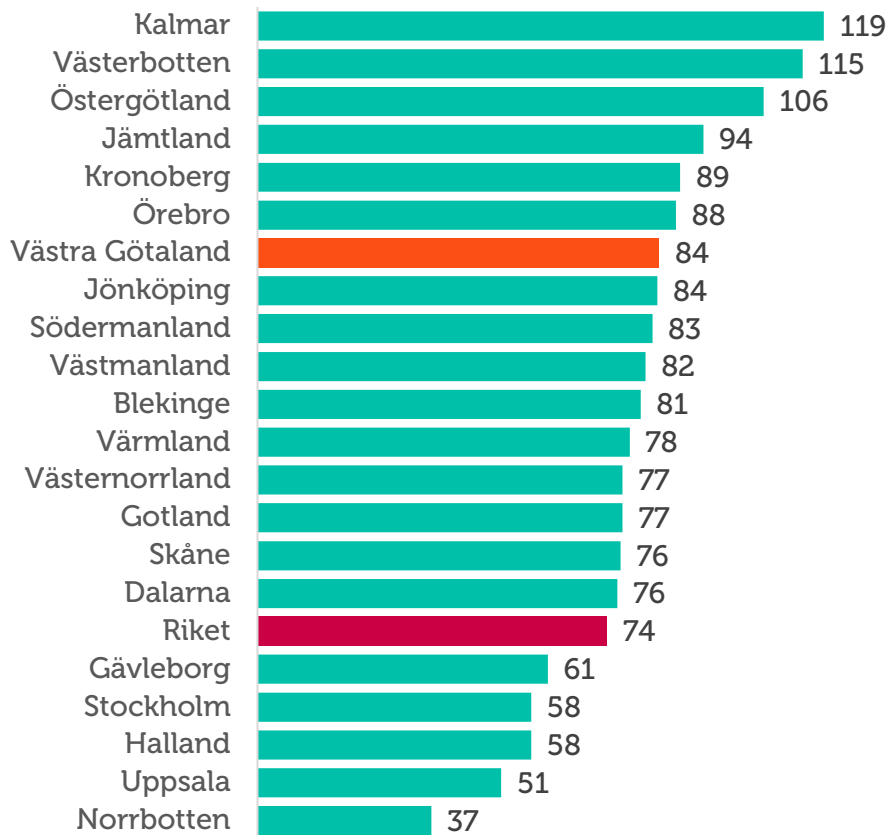

En trolig förklaring till att tillväxttakten minskat något under året är att många småföretag redan i dagsläget har nått sina kapacitetstak. Svårigheterna att hitta personer med rätt kompetens, höga kostnader för att ha anställda och utmaningar att expandera gör det svårt för företag att på kort tid anpassa och förändra produktionstakten. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är emellertid mycket positiva och småföretagen förväntar sig en stark tillväxt trots en fortsatt oro i omvärlden.

För den sammanvägda konjunkturindikatorn placerar sig Västra Götalands län med nettotalet 84 en bra bit över riksgenomsnittet som uppgår till 74 (80 i fjol). En trolig förklaring är det lokala näringslivets bredd och industristruktur. Att tillväxten varierar i hela landet liksom att utvecklingen varierar mellan länen är rimligt då varje län har olika näringslivsförutsättningar. Det bekräftas av Figur 13 som visar utvecklingen för varje län i förhållande till riksgenomsnittet. För att förstå de bakomliggande faktorerna bör de enskilda konjunkturindikatorerna studeras utifrån länets specifika näringslivsstruktur och förutsättningar. Tack vare den branschbredd och det diversifierade näringsliv som finns i regionen blir den samlade konjunkturindikatorn stark.

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2017

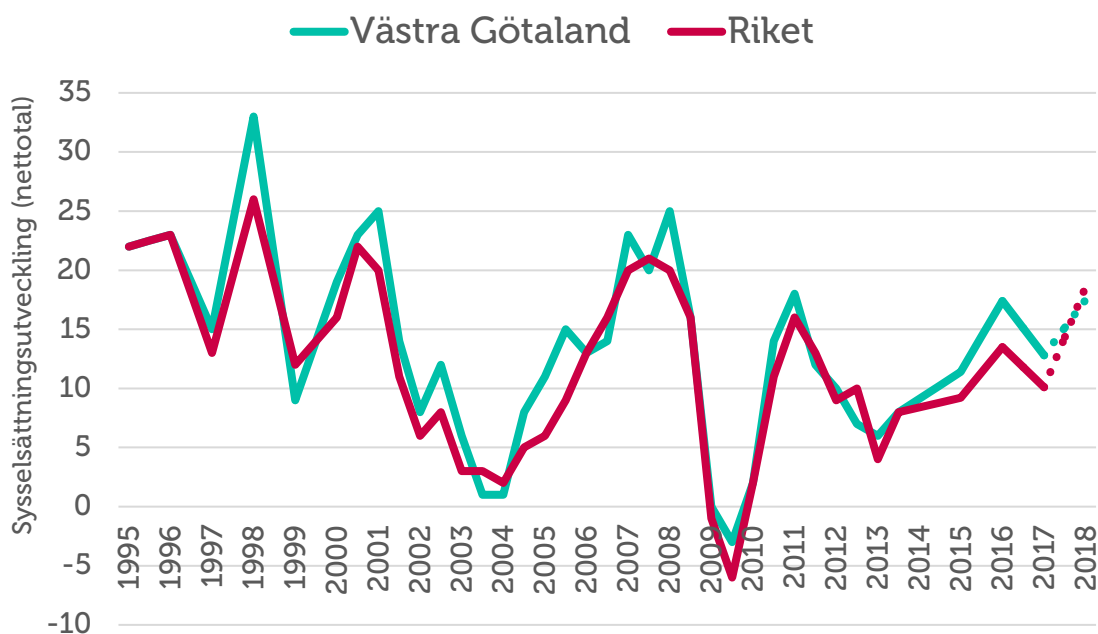

Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten har ökat mellan 2014-2016, men årets mätning visar att tillväxten minskat något. I länet uppger 23 procent av företagen att de ökat antalet anställda medan 10 procent säger att man dragit ned personalstyrkan. Nettotalet landar på 13, en minskning från förra årets mätning (17) men likväl något över riksgenomsnittet på 10. Även sysselsättningstillväxten i riket har minskat sedan förra året. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Att sysselsättningstillväxten stannat av något är troligtvis starkt kopplat till företagens svårigheter att få tag på lämplig arbetskraft.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2017

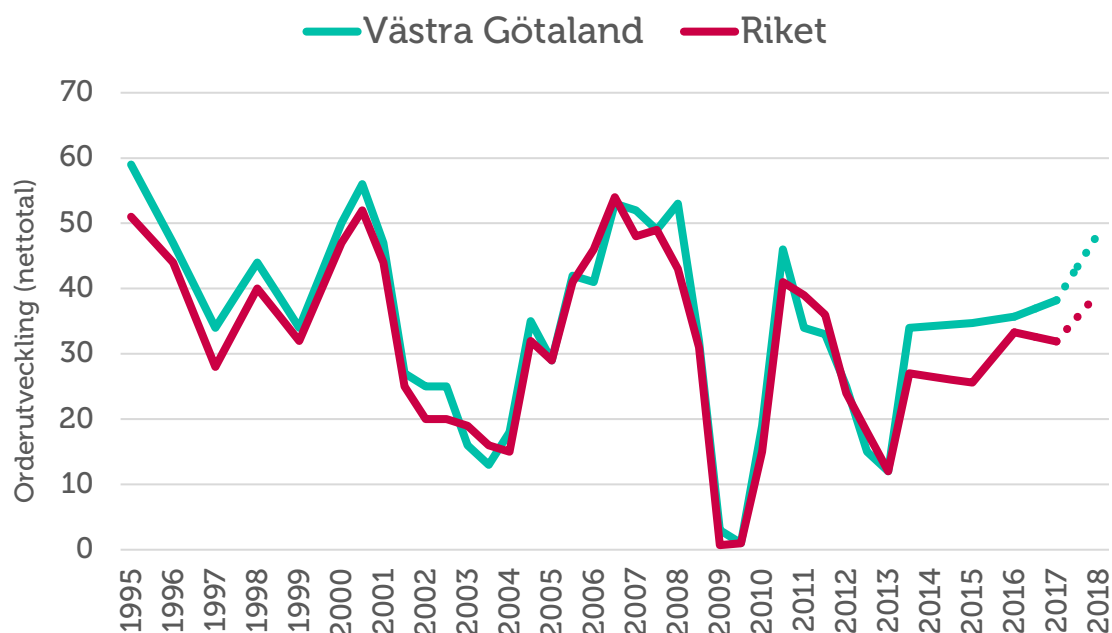
Trots årets utfall och den rådande bristen på arbetskraft är förväntningarna på de kommande 12 månaderna positiva och nettotalet för sysselsättningstillväxten väntas öka till 18 i länet, jämfört med 19 i riket.

Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Det har skett en återhämtning av tillväxttakten för orderingången i länets småföretag sedan finanskrisen 2009. Nettotalet för orderingången i Västra Götalands län har i år ökat från 36 till 38. Det är fortsatt starkare än riksgenomsnittet på 32. Sammantaget i länet är det 50 procent av småföretagen som uppger en ökande orderingång, medan 12 procent anger en vikande.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2017

På ett års sikt förväntar sig 56 procent av länets företag att orderutvecklingen förbättras. Det förväntade nettotalet stiger till 49 för företagen i länet, medan det förväntade nettotalet de kommande 12 månaderna för riket ligger på 39.

Tackat nej till order

38 procent av företagen i länet har tvingats tacka nej till order under det senaste året. Det att jämföra med förra årets resultat på 43 procent. Det tyder på en förbättrad kapacitet hos företagen då värdet av orderingången har fortsatt att utvecklas i positiv riktning. Dock har andelen företag som anger att de tackar nej på grund av att de har mer att göra än de hinner med ökat sedan förra året. Det är fortsatt den huvudsakliga anledningen till att företagen tackar nej, följt av arbetskraftsbrist som nästan vart femte företag anger.

Figur 6 Tackat nej till order

Fredrik Engström *Affärsansvarig SME, Västra Regionen*

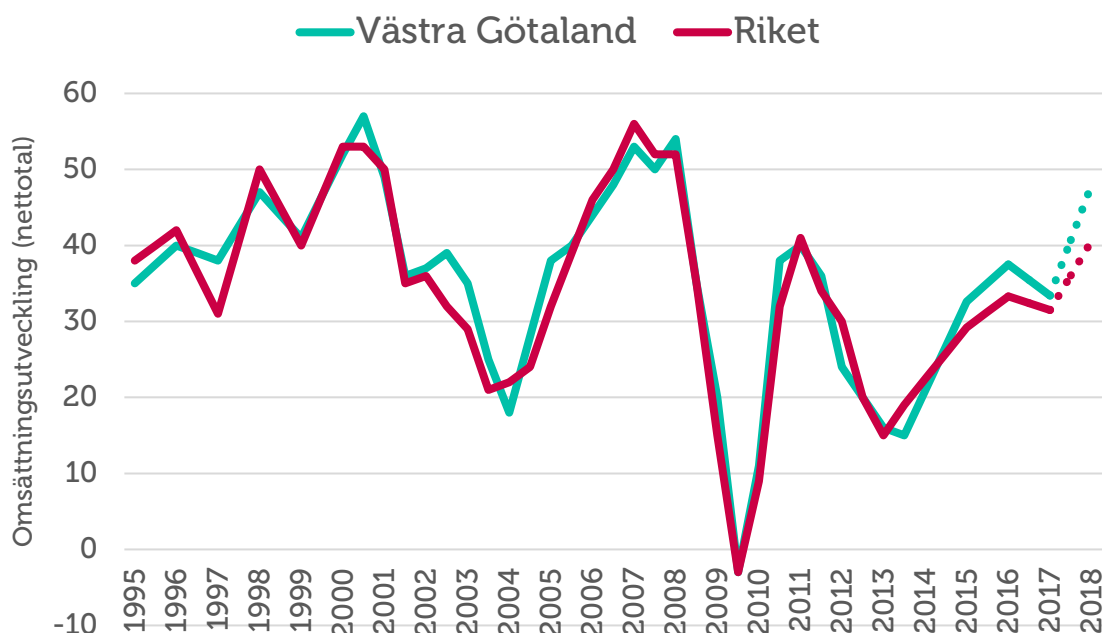
Den starka konjunkturen håller i sig. Vår bild är att Småföretagsbarometern bekräftar det vi hör av våra många företagskunder. Vi ser att flera företag upplever att utsikterna för expansion är goda och 9 av 10 småföretag vill växa. Vad gäller tillväxthinder är det intressant att notera att bristen på arbetskraft med rätt kompetens fortfarande är det största hindret. Tillgång på finansiering upplevs generellt sett inte som ett stort tillväxthinder.

Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Västra Götalands län har ökat sedan 2013. Tillväxten i omsättningen har följt trenden och mattats av något i årets mätning, till 36 från förra årets netttotal på 38. 49 procent av företagen i Västra Götaland anger att de har ökat omsättningen under året och förväntningarna på kommande 12 månader är positiva. Förväntat netttotal vittnar om en förväntan om stark utveckling då nettotalet väntas öka till 49 i länet, jämfört med 39 i riket. 57 procent tror på en fortsatt ökad omsättning, medan 9 procent tror på en minskad.

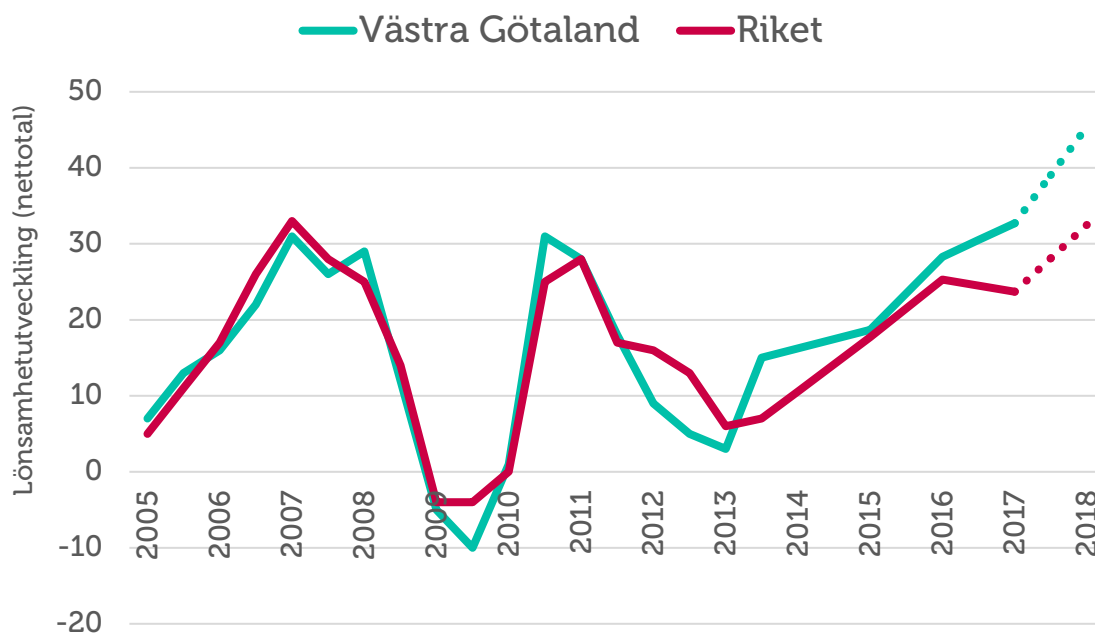
Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2017

Lönsamhetsutvecklingen

Lönsamheten dikterar till stor del företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar. Från mätningen år 2013 har lönsamheten i företagen i Västra Götalands län förstärkts. Från nära på nolltillväxt våren 2013 har lönsamheten stigit till netttotal 28 år 2016. I årets mätning har lönsamheten utvecklats ytterligare till ett netttotal på 33 vilket är något högre än rikets netttotal på 24.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (nettotal) i Västra Götalands län och i riket 2005-2017

Utvecklingen framöver ser väldigt ljus ut, vilket avspeglar den fortsatta goda konjunkturutvecklingen i riket. Rörelserna i lönsamheten avspeglar framför allt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också svängningar i den inhemska ekonomin.

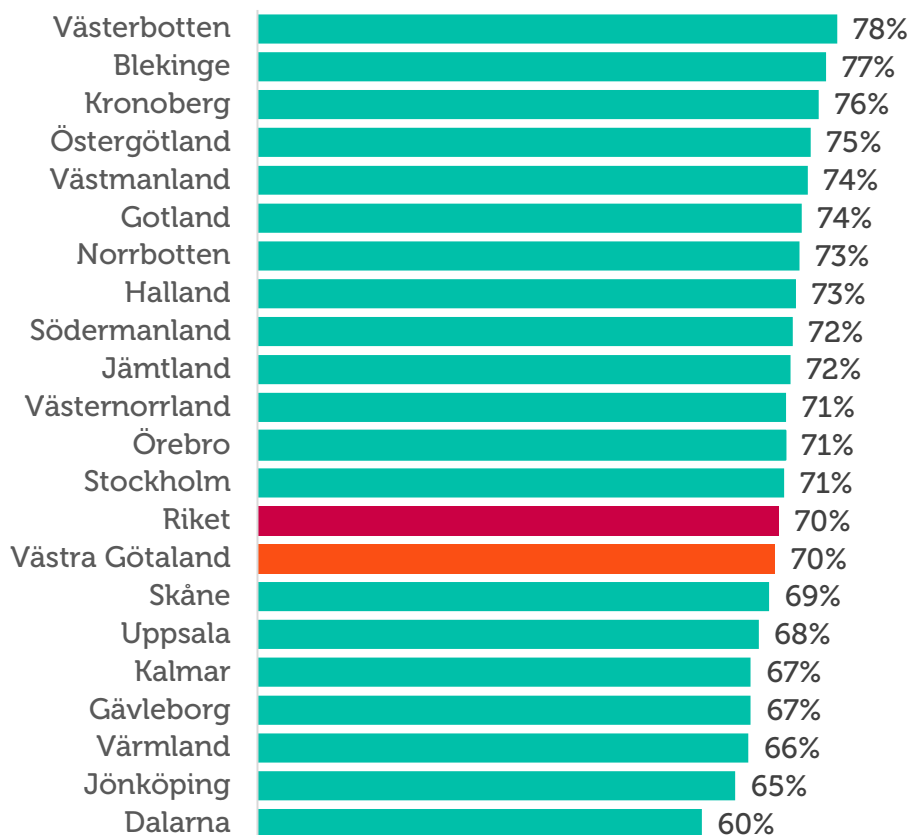
Företagens prisförväntningar

Västra Götalands företag ligger förväntningarna gällande prisutvecklingen något högre än riket. 45 procent av företagen i länet förväntar sig försäljningspriserna kommer att höjas, medan endast 4 procent tror att de kommer att sänkas.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Västra Götalands län upplever lika stora möjligheter att växa framöver som riksgenomsnittet. Hela 70 procent av företagen i länet anser att de har goda utsikter att expandera på sikt.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2017

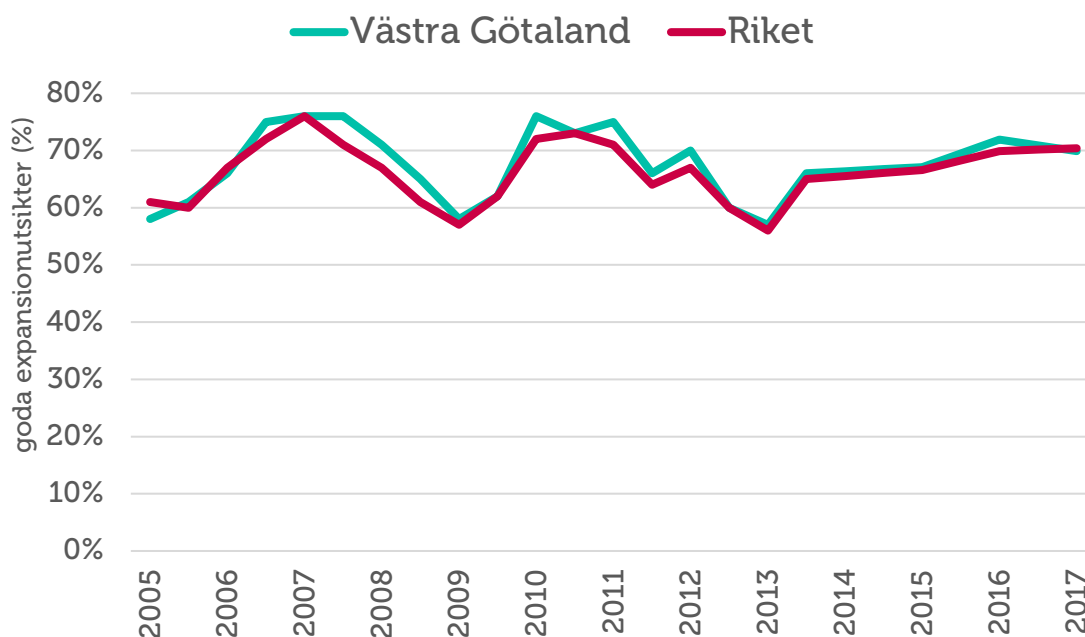
Figur 10 visar att expansionsutsikterna i länet sedan 2005 har legat i linje med, eller något över, riksgenomsnittet.

Mikael Erlandson ***Regionchef Företagarna,*** ***Västra Götaland***

Länets småföretag fortsätter att utvecklas inom alla de tre parametrarna i vår undersökning, vilket såklart är oerhört glädjande. Vi ser också att lönsamhetstillväxten fortsätter att öka vilket den gjort stabilt under flera år. Konjunktoren är starkare i länet än rikssnittet och skulle kunna bli ännu starkare om vi lyckas matcha ny arbetskraft med den stora andelen företag som anser att de har goda expansionsmöjligheter på sikt. Det är en utmaning som vi alla kan och måste bidra till.

sFigur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Västra Götalands län och i riket 2005-2017

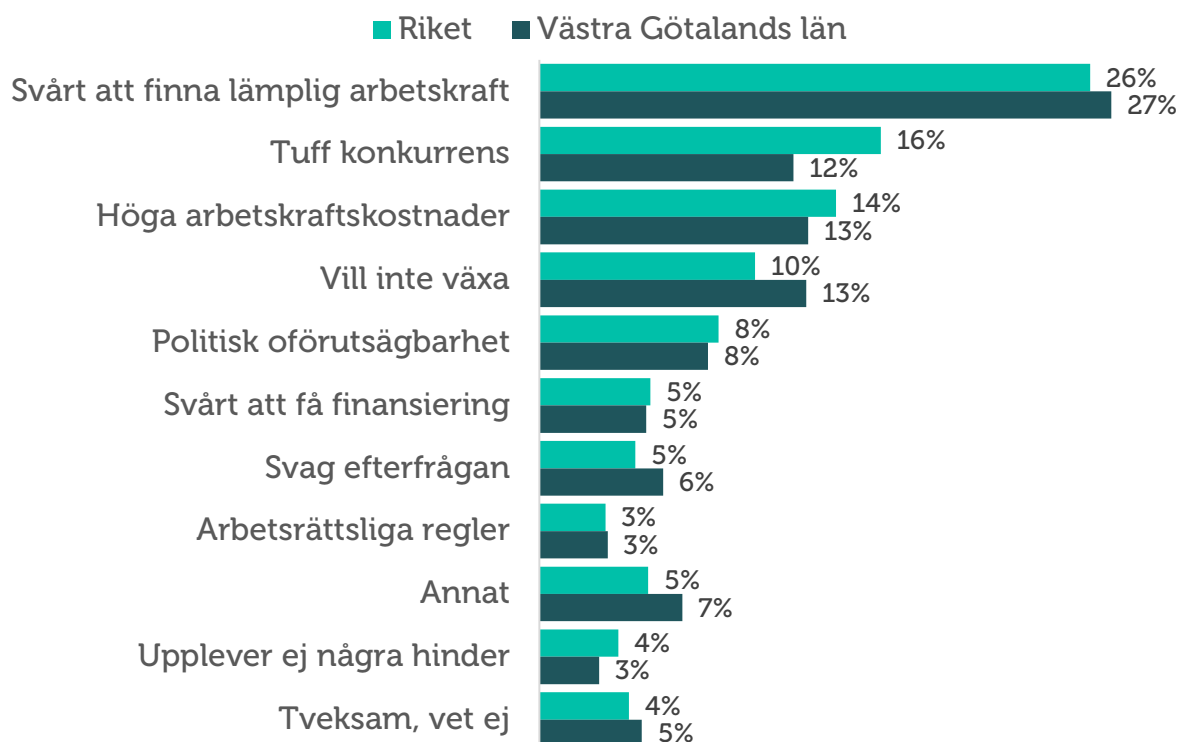

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret för Västra Götalands småföretag. Mer än vart fjärde företag (27 procent) uppger detta som största hinder. Höga arbetskraftskostnader ligger fortsatt högt. Andelen företag som anger tuff konkurrens som främsta hinder har minskat något.

Att starta och utveckla företag, ta ansvar för personal och investeringar kräver engagemang, hårt arbete och risktagande. Därför behövs konkreta åtgärder som gör det möjligt för fler att välja eget företagande framför anställning, att utveckla sitt företag och att anställa. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive socialavgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag och påverkar direkt lönsamheten och risken med att driva företag. Skattehöjningar och regelkrångel kommer att minska incitamenten till företagande och sysselsättning, vilket riskerar att leda till lägre tillväxt som följd.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Västra Götalands län och i riket 2017 (procent)

Konjunkturrisiker

Den svaga inhemska konjunkturen är den största konjunkturrisiken enligt 42 procent av företagen i länet. Den internationella konjunkturen anges som den näst största risken på 12 procent. Oron för löneökningar har varit stabil på strax under 10 procent under de senaste åren.

Trots att konjunkturen förbättrats avsevärt och företagen är fortsatt optimistiska, finns en viss osäkerhet om denna optimistiska bild kommer att förverkligas. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar samt brist på lämplig arbetskraft.

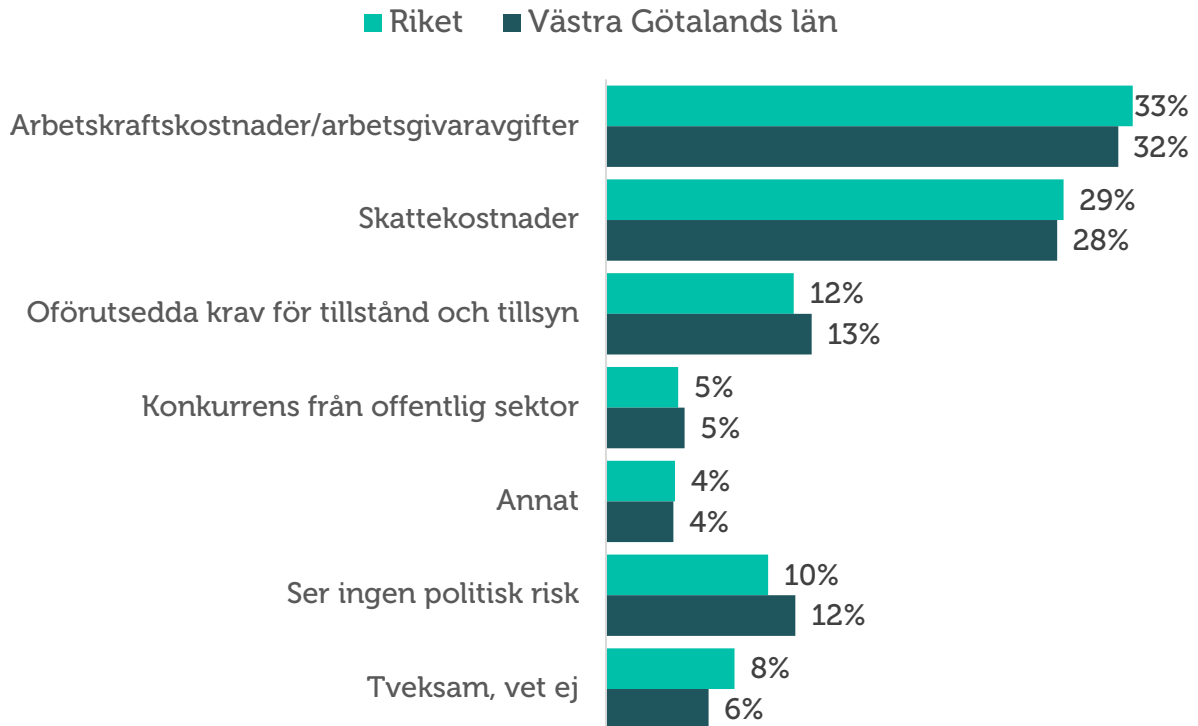
Politiska risker

Den inhemska politiska miljön har sedan valet hösten 2014 kännetecknats av betydande turbulens och oklarhet. Det minskar förutsägbarheten och om näringspolitiken vilket givetvis påverkar företagen, vilket kan förklara ökningen av företag som upplever utvecklingen på den svenska marknaden som en konjunkturrisik.

Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som den största politiska risken av företagen i Västra Götalands län, vilket är i nivå med riket. Även ökade skattekostnader upplevs som en betydande politisk risk. Denna faktor har ökat sedan förra årets mätning på 22 procent till årets 28 procent. Oförutsedda krav för tillstånd och tillsyn är också något som bekymrar många företagare i länet. Inte minst slår denna typ av osäkerhet mot sektorer som i högre grad berörs av den politiska debatten, till exempel företag i LOV-systemen eller utförare av ROT- och RUT-tjänster.

Regeringens svaga parlamentariska ställning och dess beroendeställning till andra partier innebär en politisk oförutsägbarhet. Frågor som rör skatter, tillståndsfrågor och trygghetssystemet tenderar att hamna i långbänk med risk att nyinvesteringar och nyanställningar skjuts på framtiden.

Figur 12 Vilken anser du är den största politiska risken för ert företag?

Västra Götalands fyra regioner

Västra Götaland är ett storlän med 49 kommuner och över 1,6 miljoner invånare. Det betyder också att näringslivet i olika delar av länet kan skilja sig åt. Det finns därför en efterfrågan om en mer detaljerad barometer för Västra Götalands län. Med nedanstående avsnitt ges en bild av hur konjunkturläget skiljer sig åt i olika delar av Västra Götaland.

Vid uppdelningen av Västra Götaland i olika regioner används följande indelning:

Fyrbodal utgörs av kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Sjuhärad utgörs av kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda.

Skaraborg består av kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

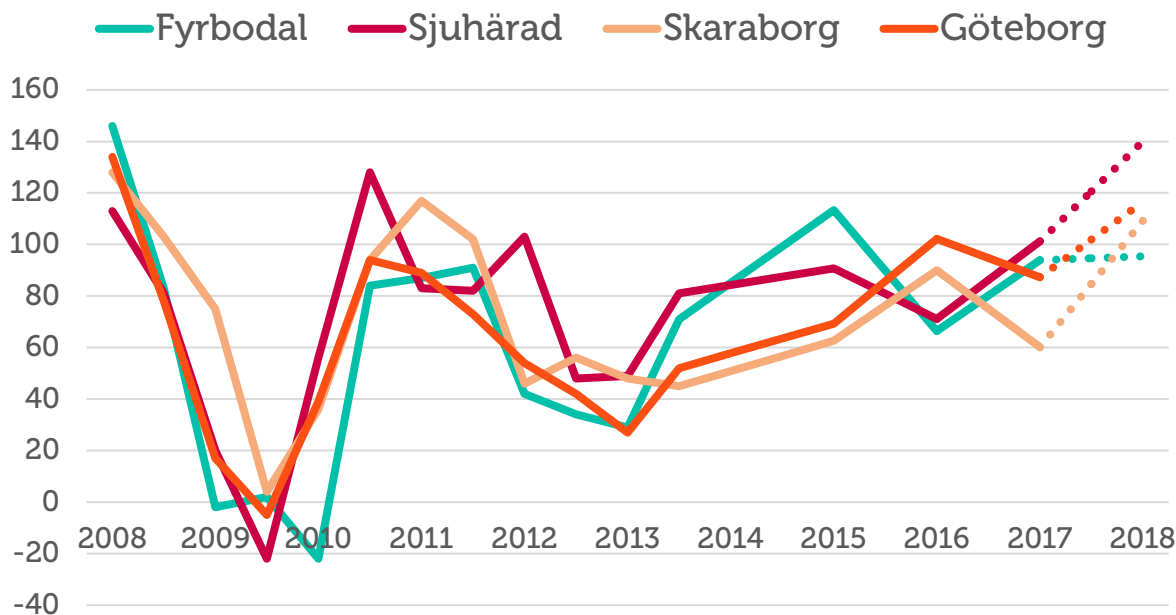
Göteborg omfattar kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Lerum, Lilla Edet, Kungälv, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn och Öckerö.

Västra Götalands fyra regioner – konjunkturindikatorn

När nettotalen adderas för sysselsättning, orderingång och omsättning får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i delregionerna. Den starkaste konjunkturindikatorn finner vi i Sjuhärad med ett nettotal på 101. Göteborg, som förra året var den region som presterat starkast inom samtliga delfaktorer har i årets mätning ett lägre resultat. Göteborgs konjunkturindikator har minskat från 102 till 87. Det är i relation till riket fortsatt ett bra resultat, även om det innebär att tillväxten i regionen har minskat. Fyrbodal hamnar på andra plats i länet med en indikator på 94, en rejäl ökning i tillväxten sedan förra året (66). Skaraborg ligger på sista plats i länet med en indikator på 60, vilket är en minskning från förra årets indikator på 90.

Samtliga regioner spår att konjunkturen kommer att stärkas. Starkast konjunkturindikator på ett års sikt förväntar sig Sjuhärad som toppar listan med förväntan om en indikator på 140 under kommande år. Alla regioner i Västra Götaland väntar sig en starkare tillväxt än riket (99), förutom Fyrbodal som ligger i linje med riket.

Figur 13 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, orderingång och omsättning (nettotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2017

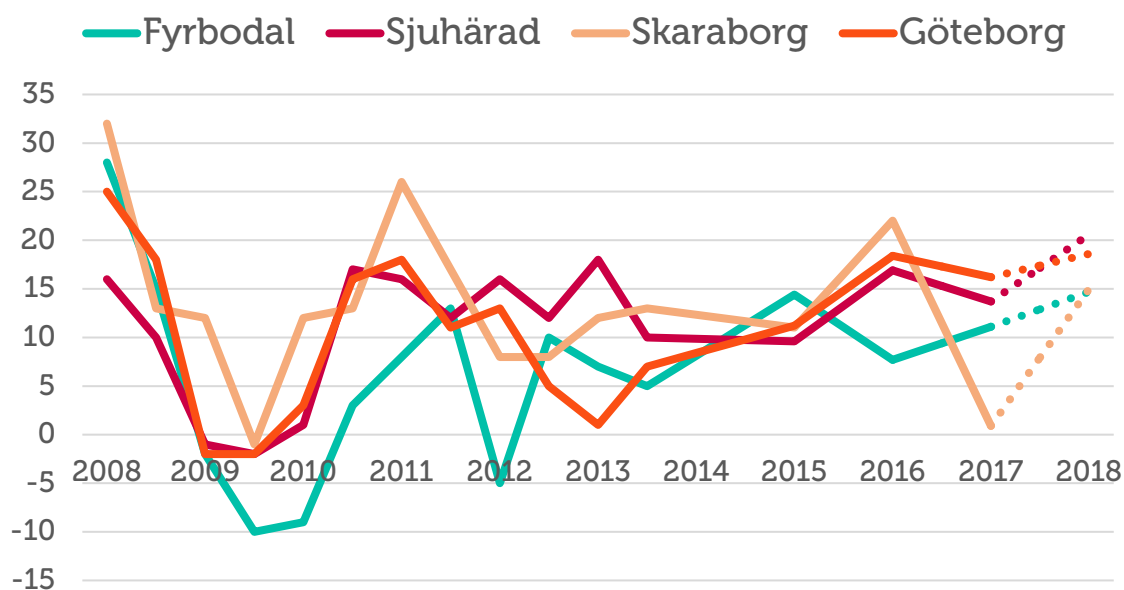
Västra Götalands fyra regioner – sysselsättning

I årets mätning är sysselsättningstillväxten som starkast i Göteborgsregionen med ett netttotal på 16. Skaraborg som förra året hade högst sysselsättningstillväxt har idag lägst, från ett netttotal på 22 jämfört med 1 i årets mätning. Ett positivt netttotal betyder att sysselsättningen ökar, att det fortsatt sker en tillväxt av jobb i Skaraborg, även om den är marginell. Sjuhäradsregionen ligger strax under Göteborg med ett netttotal på 14 följt av Fyrbodalen på 11.

Inför det kommande året spår alla fyra regioner en starkare sysselsättningstillväxt. Högst förväntningar har Sjuhäradsregionen med ett förväntat netttotal på 21, men Sjuhäradsregionen väntar sig en större tillväxt jämfört med i år.

Riket har ett netttotal på 10 för sysselsättningstillväxten i år och väntar sig en tillväxt kommande 12 månader till ett netttotal på 19.

Figur 14 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2017

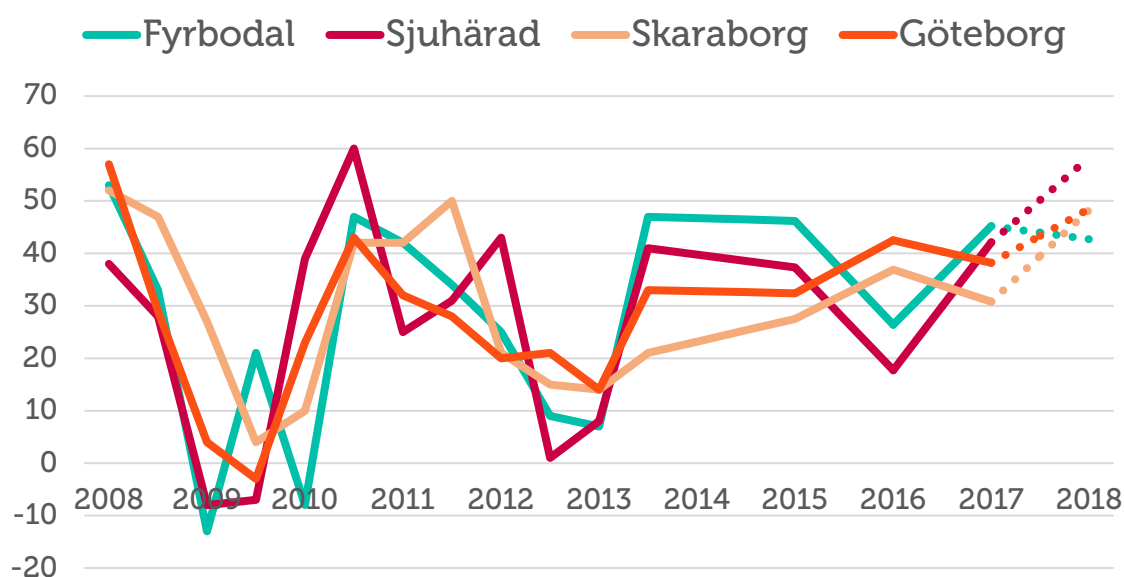

Västra Götalands fyra regioner – ordergång

I två av Västra Götalands delregioner har ordergången minskat, medan den har ökat i de två andra. I Göteborg och Skaraborgsregionen har ordergången minskat något medan den har ökat markant i Fyrbodal och Sjuhärad, från nettotalet 26 till 45 respektive från 18 till 42.

Alla regioner tror på en ökad ordergång på tolv månaders sikt, förutom Fyrbodal som väntar en svag minskning i ordergång.

Figur 15 Orderutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2017

Västra Götalands fyra regioner – omsättning

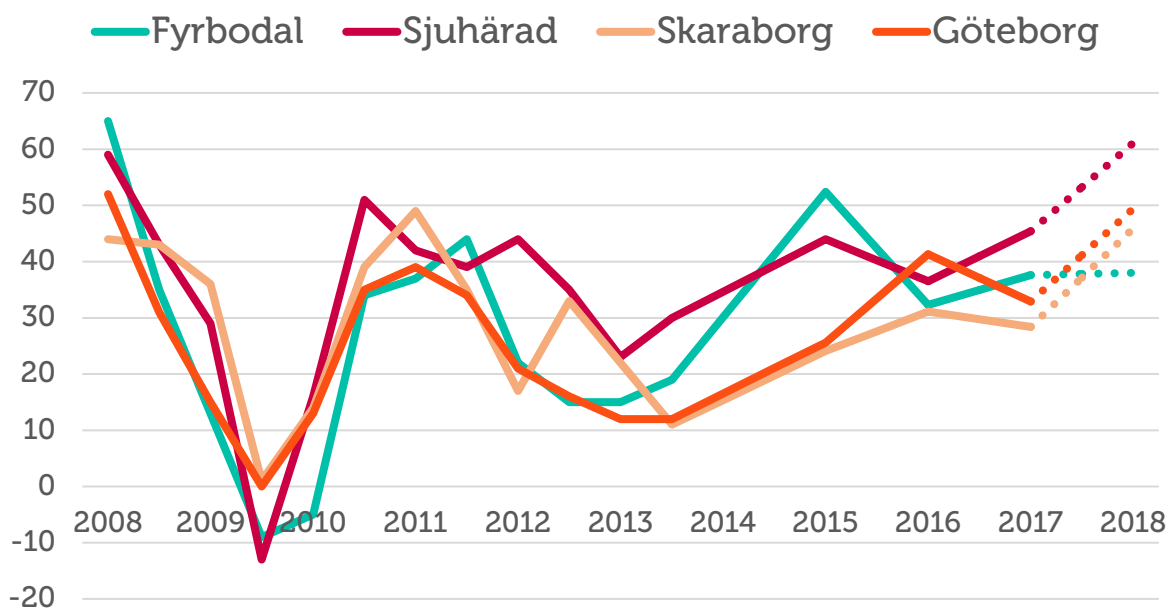
Omsättningsutvecklingen ökar, precis som orderingången, i både Fyrbodals och i Sjuhärads som ökat från netttotal 32 till 38 respektive 37 till 45.

I Skaraborg har omsättningstillväxten minskat marginellt, från ett netttotal på 32 till 28. I Göteborg är minskningen något större, men nettotalet ligger kvar på en högre nivå än Skaraborg.

Med undantag för Skaraborg ligger alla regioner i Västra Götaland högre än riket i omsättningstillväxt.

Förväntningarna inför kommande år är optimistiska och regionerna väntar sig en starkare utveckling än riket, som har ett netttotal på 41. Tre av länets fyra regioner förväntar sig en ökad omsättning under de kommande 12 månaderna. Företagen i Sjuhärads är mest positiva med ett netttotal på 61, medan Fyrbodals är mer försiktiga och väntar sig ett oförändrat netttotal.

Figur 16 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2017

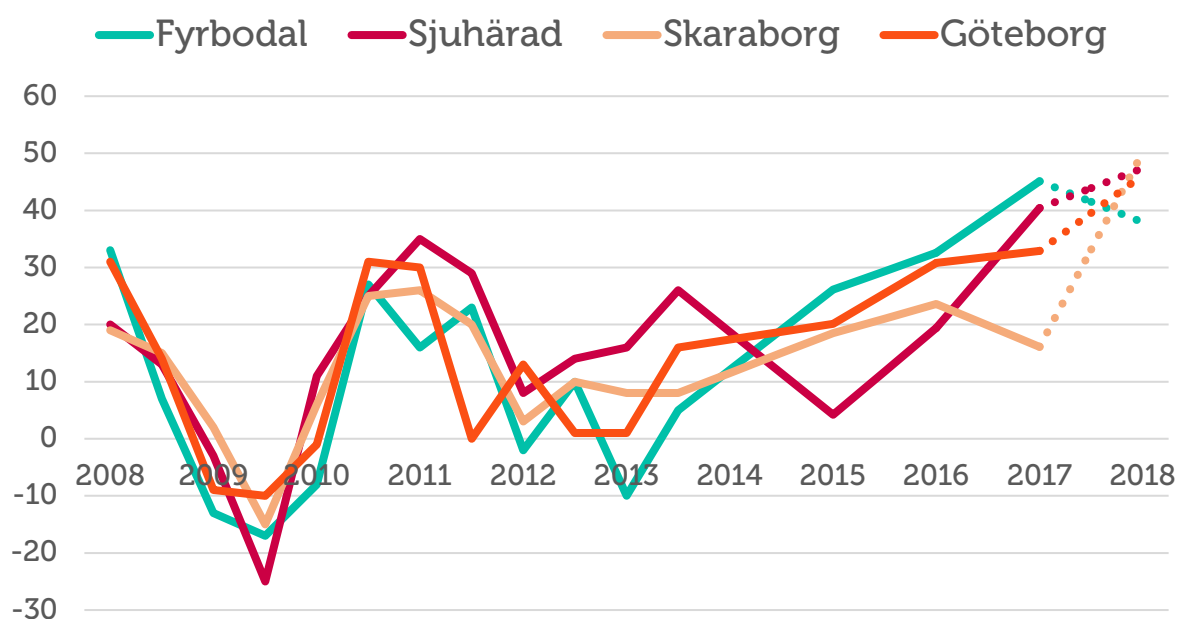
Västra Götalands fyra regioner – lönsamhet

Vi ser en ökad lönsamhet i samtliga delregioner sedan mätningen 2016, förutom i Skaraborg. Störst lönsamhetstillväxt har Fyrbodals haft med ett netttotal på 45, men den starkaste utvecklingen från förra året har Sjuhärads haft, med en ökning i netttotal från 19 till 40 i år. Med detta fortsätter Sjuhärads sin positiva utveckling från ett netttotal från 4 år 2015. Företagen i Sjuhärads ser fortsatt en positiv utveckling och förväntar sig ett netttotal på 47 om ett år. Även Fyrbodals lönsamhetstillväxt har ökat över tid med en succesiv och stark återhämtning från en bottennotering år 2013 med ett netttotal på -10 till årets 45. Företagen i Fyrbodals förväntar sig dock att lönsamhetstillväxten kommer att mattas av något under de kommande 12 månaderna och förväntar sig ett netttotal på 38.

Lönsamhetsutvecklingen i Göteborg har ökat något, från 31 till 33 sedan förra året, medan vi i Skaraborg ser en avmattning i lönsamhetstillväxten där nettotalet minskat från 24 till 16 i år. Dock förväntar sig företagen i Skaraborg en stark utveckling till nästa år då de förväntar sig ett nettotal på 50, vilket är högst av alla regioner i Västra Götaland. Företagen i Göteborg väntar sig även de en stark tillväxt, till ett nettotal på 46 under de kommande tolv månaderna.

När nyckeltalen för lönsamhetstillväxten i Västra Götalands regioner jämförs med riket blir det tydligt att företagen i länet är relativt välmående. Utvecklingen från föregående år, årets nettotal samt förhoppningarna framåt är alla tre starkare för regionerna i länet än för genomsnittet i riket. Det enda undantaget är Skaraborg som har ett lägre nettotal för i år än riket.

Figur 17 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2017

Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet

Den svenska konjunkturen har fortsatt att utvecklas mycket starkt under det senaste året även om en viss avmattning av tillväxten kan skönjas. Årets konjunkturindikator för riket uppgår till 74 vilket visar på en stark, men dock något svagare tillväxt än i fjol (80). Konjunkturindikatorn för Västra Götaland är något högre, 84. Allt eftersom småföretagens kapacitetsutnyttjande ökar så upplever fler och fler företagare att det är svårt att hinna med och fyra av tio företag har tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är just kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Arbetskraftsbristen kan se väldigt annorlunda ut i olika företag och mellan olika branscher, klart är dock att det hindrar företagens tillväxt.

Företagen i Västra Götalands län upplever lika stora möjligheter att växa framöver som riksgenomsnittet. Hela 70 procent av företagen i länet anser att de har goda utsikter att expandera på sikt. Brist på lämplig arbetskraft är dock fortsatt det största tillväxthindret för

Västra Götalands småföretag. Mer än vart fjärde företag (27 procent) uppger detta som största hinder. Höga arbetskraftskostnader ligger fortsatt högt. Andelen företag som anger tuff konkurrens som främsta hinder har minskat något.

Utvecklingen det senaste året visar att det är de små och medelstora företag som utgör motorn i jobbskapandet. Det är dessa företag och företagsamma människor som tar risker, som anställer, som skapar varaktiga jobb och som via skattsedeln bidrar till vår gemensamma välfärd.

De viktigaste förutsättningarna för ett starkt företagsklimat är goda villkor för företag att starta, expandera och anställa. Det handlar om att företagare ska kunna verka på en rättvis och konkurrensneutral marknad. Villkoren för företagande ska vara lika, oberoende av företagsform och bransch. Utan hänsyn till om företaget har kollektivavtal eller inte och oavsett var företaget verkar geografiskt i Sverige.

Viktiga åtgärdsområden för att stärka det svenska företagsklimatets utveckling är därför:

- **Säkra småföretagens tillgång till kompetens.** Svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft är ett av de största tillväxthindren för små företag. Det är viktigt att underlätta matchning mellan företagets kompetensbehov och jobbsökande samt att utbildningar svarar mot företagets behov. Utbildningssystemets utformning behöver bli mer dynamiskt och lyhört för arbetsmarknadens efterfrågan.
- **Sänk arbetsgivaravgifterna och kostnaden för att anställa.** Eftersom Sverige står inför en rad utmaningar vad gäller arbetslöshet och integration är det viktigt att verkligen fundera på alla möjliga sätt att sänka trösklarna till arbetsmarknaden och skapa vägar in i arbetslivet och det svenska samhället.
- **Förenkla och sänk skatterna på företagande.** Det behövs en översyn av skattesystemet som ger internationell konkurrenskraft och incitament till företagande, arbete och utbildning. Det ska vara mer lönsamt att ta de risker och det ansvar som det innebär att driva företag. Ökade kostnader för företagare genom högre skatter gör det svårare att investera och anställa. På liknande sätt leder höjningar av inkomst- och marginalskatterna till minskad sysselsättning och lägre risktagande. På längre sikt utarmas den svenska konkurrenskraften.